

JUSTITISMINISTERIET

Lovafdelingen

Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 21. april 2017
Kontor: Databeskyttelseskontoret
Sagsbeh: Lisa Holm Petersen
Sagsnr.: 2017-0037-0175
Dok.: 2288146

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 2 vedrørende forslag til lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger (Gennemførelse af direktiv om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet) (L 168), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. april 2017.

Søren Pape Poulsen

/

Jakob Lundsager

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 2 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger. (Gennemførelse af direktiv om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet) (L 168):

”Vil ministeren kommentere ændringsforslagene til L 168 stillet af Enhedslisten, og oplyse om ændringsforslagene vil medføre konsekvenser for Danmarks tilknytning til Europol?”

Svar:

1. Enhedslisten har i forbindelse med Folketingets Retsudvalgs behandling af lovforslag nr. L 168 om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger stillet ændringsforslag nr. 3-9, jf. udkast til udvalgets betænkning over lovforslaget.

Det bemærkes overordnet, at en vedtagelse af de ændringsforslag, der er stillet af Enhedslisten, ikke vil have betydning for den forventede aftale om fortsat dansk tilknytning til Europol efter den 1. maj 2017.

2. Ændringsforslag nr. 3 vedrører spørgsmålet om lovforslagets anvendelse på den behandling af personoplysninger, som foretages af og for Forsvarets Efterretningstjeneste og Politiets Efterretningstjeneste. Det foreslås, at det præciseres, at efterretningstjenesternes behandling af personoplysninger alene skal falde uden for lovforslagets anvendelsesområde i det omfang, at der er tale om aktiviteter, der falder uden for EU-retten.

Det fremgår af lovforslagets § 1, stk. 2, at loven ikke finder anvendelse på den behandling af personoplysninger, som foretages for eller af politiets og forsvarrets efterretningstjenester.

Som nævnt i pkt. 2.1.3.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger finder retshåndhævelsesdirektivet ikke anvendelse på aktiviteter, der falder uden for EU-retten, hvilket omfatter spørgsmål om den nationale sikkerhed.

Det fremgår endvidere, at loven – som det er tilfældet for persondataloven i dag – derfor ikke skal finde anvendelse på den behandling af personoplysninger, der foretages for eller af efterretningstjenesterne, idet denne behandling sker med henblik på varetagelsen af den nationale sikkerhed.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke, at der er behov for at foretage den foreslåede præcisering af, hvornår efterretningstjenesternes behandling af personoplysninger er omfattet af lovforslagets anvendelsesområde.

I det omfang efterretningstjenesterne måtte blive pålagt at udføre opgaver, der ikke har forbindelse til varetagelsen af den nationale sikkerhed, vil der skulle tages stilling til, om retshåndhævelsesdirektivets regler skal finde anvendelse på behandlingen af personoplysninger i forbindelse med sådanne aktiviteter.

3. Ændringsforslag nr. 4 vedrører lovforslagets regler om frister for sletning af personoplysninger. Det foreslås således, at der tilføjes et nyt stk. 2 til lovforslagets § 7, hvor det præciseres, at der ved fastsættelse af slettefrister og proceduremæssige foranstaltninger skal tages særligt hensyn til, om der er tale om oplysninger om personer under 15 år.

Det fremgår af lovforslagets § 7, at den dataansvarlige skal tilrettelægge behandlingen af personoplysninger således, at der fastsættes passende frister for sletningen af personoplysninger eller regelmæssig undersøgelse af behovet for lagringen af oplysningerne. Det sikres endvidere ved proceduremæssige foranstaltninger, at tidsfristerne overholdes.

Lovforslagets regler om slettefrister skal ses i sammenhæng med lovforslagets krav om, at der skal sondres mellem forskellige kategorier af registrerede, jf. pkt. 4 nedenfor.

Det vil således efter Justitsministeriets opfattelse følge af forpligtelsen for de kompetente myndighederne til at fastsætte passende slettefrister, at der bl.a. tages hensyn til, hvilken kategori af en registreret person der er tale om, herunder hvis der er tale om oplysninger om personer under 15 år.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke, at der er behov for at foretage den foreslåede ændring.

4. Ændringsforslag nr. 5 og 6 vedrører lovforslagets krav om, at der skal sondres mellem forskellige kategorier af registrerede.

Det foreslås således, at "så vidt muligt" skal udgå af lovforslagets § 8 for at præcisere, at der i alle tilfælde skal sondres mellem forskellige kategorier af registrerede, og at der skal tilføjes et nyt stk. 2 til bestemmelsen,

hvoraf det fremgår, at der skal tages hensyn til, om der er tale om registrerede, der ikke er mistænkt for strafbare handlinger.

Efter lovforslagets § 8 skal den dataansvarlige, når det er relevant, så vidt muligt sondre mellem personoplysninger om forskellige kategorier af registrerede, herunder 1) personer, om hvem der er væsentlig grund til at tro, at de har begået eller vil begå en strafbar handling, 2) personer, der er dømt for en strafbar handling, 3) ofre for en strafbar handling eller personer, om hvem visse faktiske omstændigheder giver anledning til at tro, at de kunne blive ofre for en strafbar handling, og 4) andre parter i forbindelse med en strafbar handling, såsom personer, der kan blive indkaldt som vidner i efterforskninger i forbindelse med strafbare handlinger eller i efterfølgende straffesager, personer, der kan tilvejebringe oplysninger om strafbare handlinger, eller kontakt- eller ledsagepersoner for de personer, der er nævnt i nr. 1 og 2.

Det fremgår af pkt. 2.3.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at kravet om, at der skal sondres mellem personoplysninger om forskellige kategorier af registrerede, har til formål at sikre, at den dataansvarlige anvender en differentieret tilgang til, om behandlingskravene er opfyldt. En sådan sondring kan således f.eks. være relevant, når den dataansvarlige skal vurdere, om de indsamlede oplysninger kan anses for at være korrekte, eller hvornår oplysningerne skal slettes.

Det fremgår endvidere, at persondataloven ikke indeholder eksplicite regler om, at de kompetente myndigheder skal foretage sådanne sondringer, men at overholdelsen af de almindelige databehandlingsprincipper efter Justitsministeriets opfattelse vil medføre, at der allerede efter gældende ret er behov for, at de kompetente myndigheder, inden en konkret behandling iværksættes, inddrager spørgsmålet om, hvilken kategori af registreret person der er tale om.

Hertil kommer, at også praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol forudsætter, at der i visse sammenhænge skal sondres mellem forskellige kategorier af registrerede, jf. Domstolens dom af 4. december 2008 (i sagen S og Marper mod Storbritannien, sagsnr. 30562). Domstolene tog i sagen stilling til en ordning i Storbritannien, hvorefter oplysninger fra mistænkte om fingeraftryk, celleprøver og DNA blev opbevaret uden tidsbegrænsning og uden hensyntagen til, om de pågældende efterfølgende blev dømt for et strafbart forhold. Domstolen fandt, at denne ordning var i

strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til privatliv, idet Domstolen bl.a. henviste til, at den omstændighed, at mistænkte og dømtes DNA-oplysninger blev opbevaret på samme måde, ikke var i overensstemmelse med princippet om uskyldsformodningen.

Det fremgår herudover af de specielle bemærkninger til lovforslagets § 8, at kravet om, at der skal sondres mellem forskellige kategorier af registrerede, efter omstændighederne fortsat vil kunne opfyldes på forskellige måder. Der vil således kunne ske en opfyldelse af kravet ved at anvende forskellige databehandlingssystemer eller forskellige generelle regler for forskellige kategorier af registrerede. Det vil endvidere kunne opfyldes gennem konkrete angivelser af, hvilken kategori af registrerede som en given oplysning vedrører, hvilket muliggør, at der vil kunne foretages en konkret afvejning, inden der iværksættes behandling. Angivelsen af, at der så vidt muligt skal sondres, indebærer dog, at der i de fleste sammenhænge ikke skal ske en forskellig behandling af oplysninger om de forskellige kategorier af registrerede i den samme konkrete straffesag.

For så vidt angår forslaget om, at angivelsen ”for så vidt muligt” skal udgå af lovforslagets § 8, vil det efter Justitsministeriets opfattelse indebære uforholdsmæssigt store byrder for de kompetente myndigheder, hvis kravet om, at der skal sondres mellem forskellige kategorier af registrerede gøres absolut. Det vil f.eks. ikke være muligt i alle tilfælde konkret at sondre mellem de oplysninger om forskellige kategorier af registrerede, som måtte fremgå af den samme politirapport.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke, at der bør foretages den foreslåede ændring.

For så vidt angår forslaget om, at der skal tilføjes et nyt stk. 2 til lovforslagets § 8, hvoraf det fremgår, at der skal tages hensyn til, om der er tale om registrerede, der ikke er mistænkt for strafbare handlinger, vil det efter Justitsministeriets opfattelse følge af forpligtelsen for de kompetente myndigheder til at sondre mellem forskellige kategorier af registrerede, at der tillige skal tages hensyn til, om der er tale om registrerede, der ikke er mistænkte for strafbare forhold, jf. også i den forbindelse den ovenfor nævnte henvisning til Menneskerettighedsdomstolens afgørelse i sagen S og Marper mod Storbritannien.

5. Ændringsforslag nr. 7 vedrører lovforslagets regler om fortegnelser. Det foreslås således, at det tilføjes til lovforslagets § 23, stk. 1 og 2, at forteg-

nelserne skal gøres tilgængelige for offentligheden. Der henvises i den forbindelse til, at en offentliggørelse af fortegnelserne vil gøre det muligt for de registrerede at gøre brug af deres indsigtret, ligesom en offentliggørelse generelt kan styrke borgernes tillid til den offentlige sektors behandling af personoplysninger.

Det fremgår af lovforslagets § 23, stk. 1 og 2, at henholdsvis den dataansvarlige og databehandleren skal føre fortegnelser over alle kategorier af behandlingsaktiviteter. Den dataansvarliges fortegnelser skal bl.a. indeholde oplysninger om navn på og kontaktoplysninger for den dataansvarlige og, hvis det er relevant, den fælles dataansvarlige og databeskyttelsesrådgiveren, samt om formålene med behandlingen.

Justitsministeriet er enig i, at det er en forudsætning for, at de registrerede har mulighed for at udøve deres rettigheder efter loven, at de registrerede har adgang til oplysninger om den behandling af personoplysninger, som foretages af de kompetente myndigheder.

Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at lovforslagets regler om de kompetente myndigheders pligt til at stille oplysninger til rådighed for de registrerede varetager hensynet til at sikre, at de registrerede har mulighed for at udøve deres rettigheder efter loven.

Det fremgår således af lovforslagets § 13, stk. 1, at de kompetente myndigheder skal stille oplysninger til rådighed for de registrerede om bl.a. identitet på og kontaktoplysninger for den dataansvarlige, kontaktoplysninger for databeskyttelsesrådgiveren og oplysninger om dennes funktion i forhold til de registrerede, og om formålene med den behandling, som personoplysningerne skal bruges til.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke, at der er behov for at foretage den foreslåede ændring.

6. Ændringsforslag nr. 8 vedrører lovforslagets regler om overførsel af personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer.

Det foreslås således, at det tilføjes til lovforslagets § 36, at overførsel i enkeltstående og specifikke tilfælde alene kan ske efter forudgående tilladelse fra tilsynsmyndigheden. Der henvises bl.a. til, at en ordning, hvor den kompetente myndighed selv foretager vurderingen af, om der kan ske overførsel til andre end kompetente myndigheder og internationale organi-

sationer, ikke i tilstrækkelig grad sikrer de grundlæggende retssikkerheds-
garantier for de registrerede, hvis personoplysninger bliver overført.

Lovforslagets afsnit VII indeholder regler om overførsler af personoplys-
ninger til tredjelande eller internationale organisationer.

Det er bl.a. en betingelse for, at der kan ske overførsel af personoplysning-
er til tredjelande og internationale organisationer, at der foreligger et så-
kaldt overførselsgrundlag, jf. lovforslagets kapitel 17. Der kan endvidere
som udgangspunkt kun ske overførsel til dataansvarlige i tredjelande eller
internationale organisationer, der er kompetente i forhold til de formål, der
er nævnt i lovforslagets § 1, stk. 1, dvs. forebyggelse, efterforskning, afslø-
ring eller retsforfølgning af strafbare handlinger eller fuldbyrdelse af straf-
feretlige sanktioner.

Lovforslagets kapitel 17 indeholder regler om forskellige overførsels-
grundlag. Der kan således ske overførsel, hvis Europa-Kommissionen har
truffet afgørelse om, at tredjelandet, et område eller en eller flere specifik-
ke sektorer i dette tredjeland eller den pågældende internationale organisa-
tion har et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, jf. lovforslagets § 33.

Foreligger der ikke en afgørelse fra Europa-Kommissionen, kan der ske
overførsel, hvis der i en international aftale er givet de fornødne garantier,
hvad angår beskyttelsen af personoplysninger, eller den dataansvarlige har
vurderet alle forhold i forbindelse med overførslen af personoplysninger
og konkluderer, at der findes de fornødne garantier for beskyttelsen af per-
sonoplysninger, jf. lovforslagets § 34.

Foreligger der ikke en afgørelse fra Europa-Kommissionen eller de for-
nødne garantier for beskyttelsen af personoplysninger, kan en overførsel
eller en kategori af overførsler kun finde sted, hvis overførslen er nødven-
dig af en række kvalificerede grunde, f.eks. for at beskytte den registrere-
des eller en anden persons vitale interesser eller for at afværge en umid-
delbar og alvorlig trussel mod en medlemsstats eller et tredjelands offent-
lige sikkerhed.

Lovforslagets § 36 indeholder en undtagelse til den ovenfor nævnte hoved-
regel om, at der kun kan ske overførsel til dataansvarlige i tredjelande eller
internationale organisationer, der er kompetente i forhold til de formål, der
er nævnt i lovforslagets § 1, stk. 1.

Det fremgår således af lovforslagets § 36, at de kompetente myndigheder kan overføre personoplysninger til andre end kompetente myndigheder og internationale organisationer på baggrund af international aftale eller i enkeltstående og specifikke tilfælde, hvis en række betingelser er opfyldt.

For det første skal overførslen være strengt nødvendig for den overførende kompetente myndigheds udførelse af en opgave, der følger af lovgivningen, og forfølger de formål, der er nævnt i § 1, stk. 1.

For det andet skal den overførende kompetente myndighed fastslå, at ingen af den pågældende registreredes grundlæggende rettigheder går forud for samfundets interesse, der nødvendiggør overførslen i det foreliggende tilfælde.

For det tredje skal den overførende kompetente myndighed vurdere, at overførslen til en myndighed, der i tredjelandet er kompetent i forhold til de formål, der er nævnt i § 1, stk. 1, er ineffektiv eller uhensigtsmæssig, navnlig fordi overførslen ikke kan foretages i tide.

For det fjerde skal den myndighed, der i tredjelandet er kompetent i forhold til de formål, der er nævnt i § 1, stk. 1, underrettes uden unødigt forsinkelse, medmindre dette er ineffektivt eller uhensigtsmæssigt.

For det femte skal den overførende kompetente myndighed underrette modtageren om det eller de specifikke formål, hvortil sidstnævnte udelukkende kan behandle personoplysningerne, forudsat at denne behandling er nødvendig.

Det fremgår videre af bestemmelsens stk. 2, at den overførende kompetente myndighed skal dokumentere og underrette tilsynsmyndigheden om overførsler i medfør af stk. 1.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at lovforslagets § 36 indeholder en meget snæver adgang for de kompetente myndigheder til i enkeltstående og specifikke tilfælde at overføre personoplysninger til andre end kompetente myndigheder og internationale organisationer.

Hertil kommer, at de kompetente myndigheder skal underrette tilsynsmyndigheden, når der foretages en overførsel af personoplysninger til en ikke-kompetent myndighed i et tredjeland eller en international organisation. Tilsynsmyndigheden vil i den forbindelse kunne føre tilsyn med, om den

pågældende overførsel er i overensstemmelse med lovens regler, samt kunne udøve alle sine beføjelser, herunder meddele påbud og forbud, jf. lovforslagets § 42.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke, at der er behov for at foretage den foreslåede ændring.

7. Ændringsforslag nr. 9 vedrører en revisionsbestemmelse. Det foreslås således, at der indsættes en ny bestemmelse, hvorefter justitsministeren skal fremsætte lovforslag om revision af loven i folketingsåret 2019-20.

Justitsministeriet finder ikke, at der er behov for at indsætte en revisionsbestemmelse i loven, idet hensynet til at sikre, at lovens regler fungerer i praksis, varetages på anden måde.

Det fremgår således af det udkast til aftale om operationelt og strategisk samarbejde mellem Danmark og Europol, som blev oversendt til Folketingets Retsudvalgs orientering den 21. marts 2017, at Europa-Kommissionen senest den 31. oktober 2020 vil foretage en vurdering af aftalen, herunder aftalens regler om databeskyttelse, jf. aftalens artikel 25.

Hertil kommer, at tilsynsmyndighederne efter lovforslagets § 45 skal afgive en årlig beretning om deres virksomhed til Folketinget og justitsministeren, ligesom tilsynsmyndighederne vil føre tilsyn med de myndigheder, der er omfattet af lovforslaget.